

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економічної теорії та економічних методів управління

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи
Пантелеймонов А. В.

_____

“ _____ ” _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Макроекономічна політика

рівень вищої освіти магістри

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 051 Економіка

освітня програма Економіка та економічна політика

вид дисципліни за вибором

факультет економічний

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету

“22” червня 2018 року, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: д.е.н., проф. Соколев В.М., проф. кафедри економічної теорії та економічних методів управління,
к.е.н., доц. Соколева М.В., доц. кафедри економічної теорії

Програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Протокол від “01” червня 2018 року № 10

Завідувач кафедри економічної теорії та економічних методів управління

_____ (підпис)

Гриценко А.А.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією

економічного

_____ назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ (підпис)

Євтушенко В.А.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Макроекономічна політика» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки магістрів спеціальності 051- економіка (спеціалізація «Економічна теорія та економічна політика»)

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Мета** викладання навчальної дисципліни - знайомство студентів з основними поняттями і закономірностями економічної політики, її роль та значимість у розвитку нашої держави, формуванні системного знання необхідності, методологічних основ, методів та інструментів ефективного проведення економічної політики в умовах ринку.

1.2. **Завдання** вивчення дисципліни:

- ознайомлення студентів з основними сучасними економічними концепціями;
- розкриття сутності економічної економіки;
- виявлення регулюючої функції економічної політики;
- визначення ролі державного сектора економіки;
- вивчення змісту фінансової політики держави;
- розкриття ролі соціальної політики держави;
- визначення призначення заходів регулювання регіонального розвитку і зовнішньоекономічної діяльності.
- формування основ для вироблення практичних навичок вирішення соціально-економічних проблем національної економіки.
- знайомство з вітчизняним і зарубіжним досвідом дослідження і управління національної економіки;

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	5 -й
Семестр	
2-й	9 -й
Лекції	
32 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
56 год.	104 год.
Індивідуальні завдання	
42 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

У результаті освоєння дисципліни студент повинен:

Знати:

- закономірності функціонування сучасної економіки на макрорівні;
- основні поняття, категорії та інструменти економічної теорії;
- основні моделі, що описують макроекономічні процеси;
- основи побудови, розрахунку і аналізу сучасної системи показників, що характеризують діяльність господарюючих суб'єктів на макрорівні

Вміти :

- аналізувати у взаємозв'язку економічні явища, процеси та інститути на макрорівні;
- використовувати джерела економічної інформації;
- аналізувати та інтерпретувати дані вітчизняної і зарубіжної статистики про соціально-економічних процесах і явищах;
- виявляти тенденції зміни соціально-економічних показників;
- здійснювати пошук інформації за отриманим завданням, збір, аналіз даних, необхідних для вирішення поставлених економічних завдань;
- прогнозувати на основі стандартних теоретичних моделей розвиток економічних процесів та явищ на макрорівні;
- представляти результати аналітичної та дослідницької роботи у вигляді виступу, доповіді:
- мати навички (придбати досвід) макроекономічного моделювання, оволодіти основними принципами і методами побудови та аналізу макроекономічних моделей.

2. Тематичний план навчальної дисципліни**Тема 1. Макроекономічна політика: суть, предмет, цілі та інструменти**

Макроекономічна політика, її визначеність, предмет, цілі і методи. Види макроекономічної політики. Можливості (і обмеження) макроекономічної політики, її відносна підпорядкованість комплексу заходів економічної політики.

Стабілізаційна політика: економічна, виробнича та фінансова стабілізація. Взаємозв'язок між виробничою та фінансовою стабілізацією. Політика економічного зростання та її визначеність. Макроекономічна політика як структурована система.

Цілі і засоби макроекономічної політики. Кінцеві та проміжні цілі. Первинні і вторинні засоби макроекономічної політики. Проблема узгодження між цілями та засобами. Теорія Тінберга про узгодженість цілей із засобами. Принцип пріоритетів і вимушені втрати макроекономічної політики. Теорія Манделла про поєднання засобів із цілями. Автономність монетарних та фіскальних заходів і спільність кінцевих цілей та пріоритетів макроекономічної політики.

Прогнозування в макроекономічній політиці: упереджувальні та економетричні прогнози. Очікування як чинник макроекономічної політики. Політична кон'юнктура та політичний бізнес-цикл в макроекономічній політиці. Фінансово-промислові групи як чинник зниження ефективності макроекономічної політики.

Тема 2. Політика забезпечення повної зайнятості

Ринок праці як об'єкт макроекономічного регулювання. Здійснення політики зайнятості. Формування величини зайнятості. Відтворення робочої сили як елемент макроекономічного механізму. Залежність процесів на ринку праці і змін обсягу сукупного попиту. Вплив на зайнятість інвестиційних процесів. Зовнішньоекономічна політика як чинник впливу на рівень зайнятості. Роль податкової системи.

Природний рівень безробіття як індикатор повної зайнятості. Повна зайнятість. Методи визначення рівня природного безробіття: розрахунок на основі зв'язку безробіття з інфляцією попиту; визначення величини природного безробіття через співвідношення кількості звільнених і працевлаштованих; структурний метод. Концепція NAIRU.

Механізм регулювання зайнятості населення. Інструменти державного регулювання природного рівня безробіття: допомога по безробіттю і діяльність державної служби зайнятості. Використання важелів ринкового саморегулювання. Методи державного регулювання зайнятості: економічні, правові, організаційні. Продуктивна зайнятість. Політика зайнятості як елемент стабілізаційної політики. Активна політика – політика створення гнучкого ринку праці. Інструменти активної політики зайнятості. Пасивна політика управління зайнятістю і її інструменти.

Коефіцієнт заміни. Засоби впливу на сукупну пропозицію і сукупний попит. Завдання держави на ринку праці. Економічний блок макроекономічної політики регулювання зайнятості. Інституційна складова макроекономічної політики регулювання зайнятості. Напрямки збільшення її ефективності.

Інституційна система регулювання ринку праці, її законодавча база та інструменти. Служби зайнятості, професійне навчання. Соціальне страхування. Державні витрати на відтворення робочої сили. Субсидії найму, субсидії зайнятості. Напрями підвищення ефективності пошуку роботи. Державні і регіональні програми сприяння зайнятості. Інформаційні системи і бази даних.

Тема 3. Монетарна політика

Управління пропозицією грошей як основа монетарної політики. Аналітична форма балансу Національного банку і грошова база. Чисті міжнародні резерви та їх достатність. Чисті внутрішні активи Національного банку. Грошовий мультиплікатор як чинник грошової пропозиції. Зведений (консолідований) баланс банківської системи. Кінцева ефективність монетарної політики. Мультиплікатор монетарної політики.

Грошовий попит як екзогенний чинник монетарної політики. Визначення попиту на реальні грошові запаси. Прогнозування грошового попиту і швидкості обертання грошей. Визначення попиту на номінальні грошові запаси. Прогнозування грошового попиту на базі рівня монетизації економіки. Рівень доларизації і визначення попиту на гроші в національній валюті. Прогнозування грошової бази.

Реалізація монетарної політики. Процентна політика центрального банку. Регулювання кредитного ринку. Оцінка обсягів наданих кредитів економіці комерційними банками (прогноз). Об'єкт кредитної політики центрального банку. Макроекономічне регулювання кредитних ресурсів. Політика обов'язкового резервування. Сфера застосування інструментів кредитної політики.

Монетарна політика в Україні.

Тема 4. Реалізація макрофінансової політики.

Макрофінансова політика та її інструменти. Принципи макрофінансової політики. Інструменти фіскальної політики. Визначеність доходів. Структура доходної частини бюджетів, основні пропорції. Коефіцієнт еластичності податків, коефіцієнт динамічності податків. Чисті податки. Структура податкових надходжень.

Моделі здійснення фіскальної політики. Принцип ножиць. Теорія А.Вагнера.

Видатки державного бюджету. Структура бюджетних видатків. Видатки інвестиційної і соціальної спрямованості, капітальні і поточні.

Бюджетний баланс та методи його оцінювання. Модель бюджетного дефіциту. Джерела фінансування бюджетного дефіциту. Модель бюджетного дефіциту. Емісійне (грошове) фінансування. Неемісійне (боргове) фінансування бюджетного дефіциту. Внутрішнє запозичення та його наслідки. Зовнішнє запозичення та його наслідки. Прострочена державна заборгованість та її наслідки.

Наслідки фіскальної політики для державного бюджету. Дискреційна та автоматична зміна чистих податків. Вплив на бюджет збільшення державних закупівель при дискреційній стабільності чистих податків. Вплив на бюджет дискреційного зниження

чистих податків при незмінності державних закупівель. Вплив фіскальної політики за умов збалансованої зміни державних закупівель і чистих податків.

Рівень державного боргу та стійкість фіскальної політики. Обслуговування державою своїх внутрішнього і зовнішнього боргів. Платоспроможність держави.

Алгоритм фіскальної політики з урахуванням прямих і зворотних зв'язків. Визначення приросту ВВП з урахуванням ефекту витіснення. Мультиплікатор фіскальної політики. Нейтралізація ефекту витіснення. Ефект наповнення.

Чиста фіскальна політика на основі моделі IS – LM. Вплив фіскальної експансії на рівноважні параметри моделі IS – LM на умовах збалансованого бюджету. Вплив фіскальної експансії на рівноважні параметри моделі IS – LM на умовах неемісійного (боргового) фінансування. Графічна інтерпретація результатів впливу чистої фіскальної експансії на економіку. Кількісна визначеність рівноважних параметрів моделі IS – LM під впливом чистої фіскальної експансії.

Структура фінансового ринку, управління фінансовими потоками. Державне регулювання фондового ринку. Економічні та адміністративні методи управління. Стимулювання заощаджень та розвиток фінансових ринків. Стимулювання інвестицій. Індикатори процесів накопичення: капітаоемність та схильність до заощаджень. Взаємозв'язок програм розвитку інвестиційної діяльності з цілями регулювання фінансової інфраструктури.

Фіскальна політика в трансформаційній економіці. Флуктуація фіскальної політики. Система розподілу грошових доходів і соціальна справедливість. Принцип горизонтальної рівності.

Тема 5. Макроекономічна антиінфляційна політика

Сутність вимірювання інфляції та особливості управління нею. Ланцюговий індекс-дефлятор ВВП. Способи вимірювання індексу споживчих цін. Недосконалість цінних індексів і можливість їх застосування.

Антиінфляційна політика у трансформаційній економіці. Сутність та основні принципи антиінфляційної політики. Три правила проведення монетарної політики та контроль за інфляцією. Таргетування інфляції. Екзогенні змінні моделі цільового прогнозування інфляції. Грошова маса як інструмент досягнення цільової інфляції. Визначення темпів приросту грошової маси, які узгоджуються з цільовою інфляцією.

Русійні сили, що приводять механізми інфляції у рух. Чинниками інфляції в Україні.

Тема 6. Зовнішньоекономічна політика

Зовнішньоекономічна позиція країни. Аналітична форма платіжного балансу. Автономне і неавтономне фінансування платіжного балансу. Золотовалютні резерви і сальдо загального балансу. Виняткове та незабезпечене фінансування платіжного балансу.

Управління платіжним балансом з урахуванням наслідків для монетарної та бюджетно-податкової сфери. Три покоління моделей кризи платіжного балансу: канонічна модель Кругмана, моделі спекулятивної атаки, моделі зовнішнього боргу з кількома рівновагами. Теоретичні концепції, що використовуються для коригування платіжного балансу.

Види торговельної політики. Обґрунтування вибору видів торговельної політики. Інтеграція до міжнародних торговельних організацій. Прогнозування експорту та імпорту. Основні вимоги ГАТТ/СОТ і наслідки їх дотримання.

Державне управління рухом капіталу. Методи оцінки впливу міграційних процесів на параметри макроекономічної рівноваги.

Тема 7. Політика економічного зростання

1.	Макроекономічна політика: суть, предмет, цілі та інструменти	10	2	2	-	-	4	8	-	2	-	6
2.	Політика забезпечення повної зайнятості	12	2	2	-	-	6	18	2	4	-	12
3.	Монетарна політика	18	4	4	-	-	8	18	2	4	-	12
4.	Реалізація макрофінансової політики	18	4	4	-	-	8	9	1		-	8
5.	Макроекономічна антиінфляційна політика	12	2	2	-	-	6	15	1	2	-	12
	<i>Контроль по модулю №1</i>	2	-	2	-	-	-	2	2	-	-	-
6.	Зовнішньоекономічна діяльність	14	2	2	-	-	8	20	2	2	-	16
7.	Політика економічного зростання	16	2	4	-	-	8	18	2	2	-	14
8.	Фінансове програмування як метод макроекономічної політики	20	2	6	-	-	9	2			-	2
9.	Макроекономічна антикризова політика	14	2	2	-	-	8	24	2	4	-	18
	<i>Контроль по модулю №2</i>	4	-	2	-	-	-	6	4	2	-	-
	<i>Екзамен</i>	4			-			4			4	
	Всього	120	32	32	-		56	120	12	4	4	100

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Макроекономічна політика: суть, предмет, цілі та інструменти	4
2	Політика забезпечення повної зайнятості	4
3	Монетарна політика	4
4	Реалізація макрофінансової політики	4
5	Макроекономічна антиінфляційна політика	4
6	Зовнішньоекономічна діяльність	4
7	Політика економічного зростання	4
8	Фінансове програмування як метод макроекономічної політики	2
9	Макроекономічна антикризова політика	2
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

Вид самостійної роботи	Всього годин		Форми контролю
	денне	заочне	
1. Самостійне вивчення окремих тем	16	60	Усне (письмове) опитування
2. Підготовка рефератів, доповідей за індивідуальними завданнями	3	3	Перевірка рефератів, доповідей, обговорення у групі
3. Пошук відповідей на контрольні запитання з вивченої теми	12	13	Перевірка конспектів, оглядів літератури
4. Виконання тестових завдань	11	20	Перевірка тестових завдань
5. Виконання самостійної (контрольної) роботи	14	4	Рішення завдань і вправ. Перевірка письмової роботи
Загальний обсяг	56	100	

6. Індивідуальні завдання

№ з/п	Види, зміст індивідуального завдання	Максимальна кількість балів
1.	Есе з обраної наукової праці з проблем макроекономічної політики	5
2.	Письмовий колоквіум за рекомендованими книгами	5
3.	Підготовка письмових відповідей на запитання з розділів книги А.Хіллмана	10
	Разом	20

7. Методи контролю

Перелік питань, що охоплює зміст робочої програми дисципліни

1. Визначеність макроекономічної політики.
2. Стабілізаційна політика та політика економічного зростання.
3. Цілі та засоби макроекономічної політики.
4. Теорія Я.Тінбергена та Р.Манделла про узгодження цілей макроекономічної політики з її засобами.
5. Неточність прогнозування в макроекономічній політиці.
6. Очікування агентів приватного сектора як чинник макроекономічної політики.
7. Політична кон'юнктура в макроекономічній політиці.
8. Методологія визначення валових міжнародних резервів Національного банку та рівня їх достатності.
9. Баланс Національного банку і структура грошової бази.
10. Методологія визначення чистих іноземних та чистих внутрішніх активів.
11. Методологія прогнозування грошової пропозиції.
12. Методи прогнозування грошового попиту.
13. Передатний механізм і мультиплікатор монетарної політики.
14. Вплив чистої монетарної експансії на ВВП на основі моделі IS-LM.
15. Методи оцінювання бюджетного балансу.

16. Емісійний прибуток та інфляційний податок.
17. Алгоритм та мультиплікатор фіскальної політики.
18. Вплив чистої фіскальної експансії на ВВП на основі моделі IS-LM.
19. Вплив змішаної емісійної політики на ВВП на основі моделі IS-LM.
20. Вплив змішаної стимулюючої політики на ВВП на основі моделі IS-LM.
21. Змішана стимулюючо-стримуєча політика та її вплив на ВВП на основі моделі IS-LM.
22. Наслідки впливу державних закупівель на державний бюджет.
23. Наслідки впливу чистих податків на державний бюджет.
24. Наслідки одночасного впливу державних закупівель і чистих податків на державний бюджет.
25. Регресійна модель прогнозування інфляції.
26. Факторна модель прогнозування інфляції.
27. Прогнозування інфляції на базі моделі відсоткових змін.
28. Грошова маса та інфляція: збалансована, надлишкова, оптимальна та надмірна грошова маса. Критична точка інфляції.
29. Сутність та методологія цільового управління інфляцією.
30. Основні елементи ортодоксної програми подолання високої інфляції.
31. Фіксований та плаваючий валютний курс: принципи застосування, недоліки та переваги.
32. Мобільність капіталу, відсоткова ставка і валютний курс.
33. Зовнішньоекономічна політика як чинник впливу на рівень зайнятості.
34. Забезпечення повної зайнятості як стратегічна мета макроекономічного регулювання.
35. Політика зайнятості як елемент стабілізаційної політики.
36. Інституційна система регулювання ринку праці, її законодавча база та інструменти.
37. Реальний валютний курс і платіжний баланс.
38. Сальдо поточного рахунку як індикатор зовнішньоекономічної позиції країни.
39. Аналітична форма платіжного балансу та кількісна визначеність його показників.
40. Торговельна політика: стратегія та інструменти її реалізації.
41. Прогнозування експорту та імпорту.
42. Вплив зовнішніх чинників на економічне зростання.
43. Чинники моделей ендогенного зростання і їх вплив. Моделі ендогенного зростання.
44. Механізми та інструменти політики економічного зростання.
45. Фінансове програмування як метод макроекономічної політики.
46. Модель фінансового програмування.
47. Регуляторні заходи фінансової програми, спрямовані на зменшення поглинання відносно доходу.
48. Регуляторні заходи фінансової програми, спрямовані на збільшення доходу відносно поглинання.
49. Зовнішні джерела фінансової програми та умови їх використання.
50. Характеристика окремих секторів фінансової програми.
51. Матриця фінансових потоків як засіб узгодження міжсекторних фінансових операцій.

Приклади типових практичних завдань

1. У прогнозованому році приріст активів балансу Національного банку складе: $\Delta NFA^x = 5000$ грн., $\Delta NDA^x = 2100$ грн. Крім того, $m_m = 1,5$. На скільки збільшиться грошова маса у прогнозованому періоді?
2. У прогнозованому періоді передбачалося, що $sr = 0,25$; $rr = 0,15$; а для досягнення запланованого приросту грошової маси закупівля ОВДП повинна скласти 500 грн. Але sr непередбачувано зріс до 0,35. До якої величини Нацбанк має скорегувати приріст грошової бази, щоб гарантувати досягнення запланованого приросту грошової маси?
3. Умови: 1) $rr = 0,2$; $sr = 0,3$; 2) Нацбанк поставив за мету збільшити грошову масу на 520 грн. На яку суму він має закупити ОВДП?
4. Умови: 1) $k = 0,24$; $h = 40$; 2) у попередньому періоді $Y = 10000$ грн., $M^d = 2560$ грн., $n = 20\%$; 3) у прогнозованому періоді $Y = 10500$ грн., $n = 22\%$. Обчислити швидкість обертання грошей у прогнозованому періоді.
5. Умови: 1) $k = 0,25$; $h = 50$; $m_m = 2$; 2) дохід збільшився на 800 грн. На скільки грошових одиниць Національний банк має збільшити грошову базу, щоб стабілізувати відсоткову ставку?
6. Умови: 1) $k = 0,25$; $h = 40$; $b = 32$; $P = 1,0$; $m_e = 2,0$. На скільки потрібно збільшити грошову пропозицію, щоб забезпечити приріст рівноважного доходу на 1100 грн. згідно з моделлю IS - LM?
7. Умови: 1) $m_e = 2,0$; $k = 0,25$; $h = 40$; $b = 20$; 2) у базовому періоді $M^s = 2000$ грн і $i = 8\%$; 3) у прогнозованому періоді Нацбанк планує збільшити грошову масу на 20% і підтримати інфляцію на рівні 5%. Обчислити приріст рівноважного реального доходу на основі моделі IS - LM.
8. Умови: 1) $sr = 0,25$; $rr = 0,15$; 2) Нацбанк здійснив закупівлю валютних резервів на 1000 грн., і збільшив свої чисті внутрішні кредити на 5000 грн. Обчислити приріст грошової пропозиції.
9. Умови: 1) $m_m = 1,4$; $mf = 1,5$; $b = 32$; $h = 40$; 2) Нацбанк збільшив свої чисті внутрішні кредити на 1 000 грн. Обчислити приріст рівноважного доходу на умовах стабільних цін згідно з моделлю IS - LM?
10. Умови: 1) $m_e = 2$; $t = 0,2$; $k = 0,24$; $h = 40$; $b = 50$; $Y_p = 1080$ грн.; 2) у базовому періоді $Y = 1000$ грн., $BS = 0$; 3) для досягнення потенційного U_p уряд має намір збільшити G . Обчислити BS після застосування фіскальної політики згідно з моделлю IS - LM, якщо $i = 0$.
11. Умови: 1) $m_e = 2,5$; $c = 0,8$; $k = 0,24$; $h = 40$; $b = 50$; 2) уряд збільшив G на 200 грн. за рахунок T . Обчислити приріст рівноважного доходу згідно з моделлю IS - LM.
12. Умови: 1) $k = 0,20$; $h = 40$; $b = 34$; $c = 0,8$; $t = 0,25$; 2) уряд збільшив G за рахунок внутрішнього запозичення на 1000 грн. Обчислити ефект витіснення інвестицій згідно з моделлю IS - LM.
13. Умови: 1) у базовому періоді $Y = 1000$ грн., $AT = 250$ грн., 2) у прогнозованому періоді $Y = 1200$ грн., $TR = 100$ грн., $t_d = 0,8$; $r = 10\%$, поточний державний борг = 260 грн. Обчислити чисті податки державного бюджету у прогнозованому періоді.
14. Умови: 1) бюджетні доходи = 1000 грн., офіційні трансферти уряду = 50 грн., бюджетні видатки = 1000 грн., чисте урядове кредитування = 10 грн., державний борг = 200 грн., $n = 10\%$. Обчислити первинне бюджетне сальдо.
15. Умови: 1) $mf = 1,4$; $h = 40$; $b = 34$; $m_m = 2,4$; 2) у базовому періоді $M = 9600$ грн., $i = 6\%$; 3) у прогнозованому періоді уряд збільшив G за рахунок грошової емісії на 1000 грн., що викликало приріст цін на 10%. Обчислити приріст рівноважного доходу згідно з моделлю IS - LM.
16. Умови: 1) частка споживчих товарів у складі ВВП = 0,7; CPI = 115%; WPI = 110%. Обчислити дефлятор ВВП.

17. Умови: у прогнозному періоді темпи зростання реального ВВП = 105%, грошової маси = 110%, швидкості обертання грошей = 102%. Обчислити темп інфляції на базі моделі відсоткових змін.

18. Умови: 1) $a_0=10\%$, $a_1=0,3$; $a_2=0,45$; $a_3=0,32$; $a_4=0,2$; $e_t=6\%$; $M_t=108\%$; $M_{t-1}=110\%$; $V_t=102\%$; $Y_t=103\%$. Обчислити індекс цін у прогнозному періоді на основі регресійної моделі.

19. Умови: 1) $k=0,24$; $h=40$; 2) у базовому періоді $M^d=1000$ грн., $Y=5000$ грн.; 3) у прогнозному періоді передбачається, що $\Delta Y=200$ грн., а $\Delta n=2$ в/п. Обчислити рівень монетизації економіки у прогнозному періоді.

20. Умови: 1) $a_0=10\%$, $a_1=0,5$; $a_2=0,45$; $a_3=0,15$; $e_t=6\%$; 2) у попередньому періоді $\Delta M=12\%$; 2) у прогнозному періоді передбачається, що $\Delta Y=2\%$, а цільова інфляція повинна скласти 5%. Обчислити темп зростання грошової маси у прогнозному періоді, який узгоджується з цільовою інфляцією.

21. Умови: $GNDI=1000$ грн., $C=850$ грн., $I=200$ грн., $\Delta FI=50$ грн.. Обчислити сальдо резервних активів у рівноважному платіжному балансі.

22. Умови: 1) $GNDI=1000$ грн., $C=800$ грн., $CA=-10$ грн. Обчислити інвестиції в рівноважній відкритій економіці.

23. Умови: 1) фіксований курс гривні = 0,25 дол. США; 2) у прогнозному періоді попит на гривню зростає на 1000 грн., що викличе тенденцію до зростання її курсу. Обчислити обсяг інтервенційної закупівлі доларів США на валютному ринку.

24. Умови: 1) $m_e=2,0$; $z=50$; $b=40$; 2) у базовому періоді $r=r_f=10\%$, $e=5$ грн/USD; 3) у прогнозному періоді $r_f=12\%$, $e=5,4$ грн/USD, $\Delta \dot{A}\dot{E}=120$. Обчислити приріст рівноважного доходу згідно з моделлю Манделла-Флемінга.

25. Умови: 1) $m_e=2$; 2) у базовому періоді $r=r_f=10\%$, $e=5$ грн/USD; 3) у прогнозному періоді $r_f=10\%$, $e=5,4$ грн/USD, $\Delta G=60$. Обчислити приріст рівноважного реального доходу згідно з моделлю Манделла-Флемінга.

26. Умови: 1) $m_e=2,0$; $z^x=0,5$; $b=40$; 2) у базовому періоді $r=r_f=10\%$, $e=5$ грн/USD; $FX=180$ грн. 3) у прогнозному періоді Нацбанк збільшив грошову пропозицію, що викликало зниження валютного курсу до 5,55 грн., а $r_f=11\%$. Обчислити приріст рівноважного реального доходу згідно з моделлю Манделла-Флемінга

27. Умови: у прогнозному періоді $C=8000$ грн., $I=2500$ грн., $CA=200$ грн., $\Delta FI=150$ грн. Обчислити втрати чистих іноземних активів у рівноважній економіці.

28. Умови: 1) $s=0,15$; 2) у прогнозному періоді $I_p=1180$ грн., $Y=10000$ грн., $T=2000$ грн., $G=2100$ грн., $\Delta R=-10$ грн. Обчислити чистий приплив капіталу, який узгоджується з прогнозною величиною приватних інвестицій.

29. Умови: $S_g=1000$ грн., $I_g=1200$ грн., $\Delta DI=80$ грн., $\Delta FI_g=50$ грн., $\Delta OIN_g=0$. Визначити джерело та величину фінансової операції яка балансує державний сектор фінансової програми.

30. Умови: 1) $S_p=5000$ грн., $I_p=4000$ грн., $S_g=1000$ грн., $I_g=2300$ грн., $\Delta OIN_f=0$, $\Delta FI_p=170$ грн., $\Delta FI_g=80$ грн. Визначити джерело та величину фінансової операції, яка балансує зовнішній сектор економіки.

31. Умови: 1) ціна експортного товару в Україні дорівнює 1200 грн., а в США = 200 дол., $z^x=0,4$; 2) в періоді $t-1$ американський долар = 5 грн., а в періоді $t=6$ грн. На скільки відсотків може зменшитися попит на експорт в періоді t ?

32. Умови: $KA=900$ грн., $KA'=820$ грн., $EO=-40$ грн., $\Delta RES=30$ грн. Обчислити величину виняткового фінансування платіжного балансу.

33. Умови: $Y_{t-1}=1200$ грн., $I_{t-1}=240$ грн. В періоді t продуктивність інвестицій становитиме 25%. Визначити очікуваний приріст реального ВВП у періоді t , якщо інвестування збережеться на рівні періода $t-1$.

34. Умови: 1) у періоді $t-1$ $e=5,2$ грн/USD, $P_f=100$ дол. США, $P_d=520$ грн., $U_d=100$ млрд. грн.; 2) у періоді t $e=5$ грн/USD, $P_f=100$ дол. США, $P_d=400$ грн., $U_d=110$

млрд.грн. 3) еластичність попиту на імпорт за реальним валютним курсом = 0,4; за внутрішнім доходом = 1,2. Обчислити приріст попиту на імпорт у періоді t .

ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

1. Валові міжнародні резерви та чисті іноземні активи Національного банку.
2. Наслідки впливу фіскальної політики на державний бюджет.
3. Умови: 1) бюджетні доходи = 1000 грн., офіційні трансферти уряду = 50 грн., бюджетні видатки = 1000 грн., чисте урядове кредитування = 10 грн., державний борг = 800 грн., $n = 10\%$. Обчислити первинне бюджетне сальдо.
4. Умови: $GNDI = 1000$ грн., $C = 850$ грн., $I = 200$ грн., $\Delta FI = 50$ грн. Обчислити сальдо резервних активів у рівноважному платіжному балансі.
5. Умови: $S_g = 1000$ грн., $I_g = 1200$ грн., $\Delta DI = 80$ грн., $\Delta FI_g = 50$ грн., $\Delta OIN_g = 0$. Визначити джерело та величину фінансової операції, яка необхідна для балансування державного сектора фінансової програми.

8. Схема нарахування балів

На заочній формі навчання розподіл балів за поточний контроль та контроль у формі екзамену встановлений у співвідношенні 50 : 50:

Види контролю	Максимальна кількість балів
Поточний контроль: — за систематичну та активну роботу на контактних заняттях під час сесії (в тому числі за виконання модульної контрольної роботи) — 30 балів ; — за виконання індивідуальних завдань в міжсесійний період (в тому числі з використанням дистанційних технологій) — 20 балів .	50
Підсумковий контроль	50

Система оцінювання знань студентів заочної форми навчання з науки (дисципліни) «Макроекономічна політика» має такий зміст:

Наука (дисципліна)	Сесійний період		Міжсесійний період			Іспит	Усього
	Робота на контактних заняттях	Модульна контрольна робота	Звіт про виконання аналітичного завдання	Індивідуальне завдання	Індивідуальна робота за вибором студента		
Наука	20	10	10	5	5	50	100

У міжсесійний період студент має підготуватися до екзамену, а також виконати комплексне розрахункове завдання. Комплексне розрахункове завдання виконується у формі тренінгу. Методичні поради наведені у розділі 8,1. Студент має самостійно обрати вхідні дані для виконання завдання у відповідності з порядковим номером у списку групи, його з викладачем під час Дня заочника.

В університеті передбачений обов'язковий захист індивідуальних завдань, які виконуються студентом заочної форми навчання в міжсесійний період. При оцінюванні виконання індивідуальних завдань 50% балів виставляється за зміст передбачених робіт; 50% – за результатами їхнього захисту.

Інформація про форми подання результатів виконання індивідуальних завдань, про

терміни їх подання і реєстрації, про форми контролю, а також про сумарну кількість балів за виконання завдань наведені у Kartі самостійної роботи студента заочної форми навчання.

Оцінювання виконання завдань, що передбачені на міжсесійний період здійснюється за такими критеріями:

Максимальна оцінка за певний вид завдань	Рівень виконання			
	Відмінний	Добрий	Задовільний	Незадовільний
5	5	4	3	0
10	10	8	6	0
20	20	16	12	0

Поточний контроль		Форма контролю	Кількість балів
№№ теми	Назва теми		
1-5		Контроль на робота	10
6-9		Контроль на робота	10
Разом			20
Індивідуальні завдання (підготовка рефератів, есе та творчих завдань)			30
Разом поточний контроль			50
Підсумковий контроль		тест	50
Разом			100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Гайдар Е. Т. Власть и собственность: Смуты и институты. Государство и эволюция. — СПб.: Норма, 2009. — 336 с.
2. Гайдар Е. Т. Гибель империи. Уроки для современной России. — М.: «Российская политическая энциклопедия», 2006 (2-е изд., 2007). — 448 с. — [ISBN 5-8243-0759-8](https://doi.org/10.1017/9785824307598).
3. Гайдар Е.Т., Абрамов А.Е., Алевалова Е.А. Економика. Кризисная экономика современной России. Тенденции и перспективы, 2010 г.

4. Гайдар Е.Т., Чубайс А. Экономические записки, Издательство: [Российская политическая энциклопедия](#), 2008 г., Твердый переплет, 192 стр., ISBN 978-5-8243-1066-5, Тираж: 1000 экз. **Формат:** 84x108/32 (~130x205 мм)
5. Григорьев Л.М. Стратегии социально-экономического развития России: воздействие кризиса: в 2 тт – М.: ИНСОР, 2009.
6. Морс К. Эффективные решения в экономике переходного периода: Аналитические инструменты разработки и реализации социально-экономической политики/К.Морс, Р. Страйк, А.С. Пузанов; Фонд «Институт экономики города». – М.: Айрис – пресс, 2007. – 448 с. – (Высшее образование).
7. Нечаев А.А. Кризис в России. Кто виноват и что делать?/Андрей Нечаев. – М.: Астрель: Русь-Олимп, 2009. – 345, (7) с.
8. Нечаев А.А. Россия на переломе. Откровенные записки первого министра экономики/Андрей Нечаев. – М.: Русь-Олимп, Астрель, 2010. – 575, (1) с.: 32 л. Ил.
9. Ясин Е.Г. Российская экономика. Истоки и панорама рыночных реформ, 2003
10. [Ясин Е.Г.](#) Конкурентоспособность и модернизация экономики: В 2 книгах. Кн. 2. Москва: Изд. дом ГУ - ВШЭ, 2005. 480 с.
11. [Ясин Е.Г.](#) Структурные изменения в российской промышленности. Москва: Изд. дом ГУ - ВШЭ, 2004. 365 с.

Допоміжна література

Всемирный банк, база данных: data.worldbank.org/
 Всемирный экономический форум, The Global Competitiveness Report: [www.weforum.org/documents/GCR10/ Full%20rankings.pdf](http://www.weforum.org/documents/GCR10/Full%20rankings.pdf)
 Доклад Конференции ООН по торговле и развитию, 2008.: www.unctad.org
 Книга фактов ЦРУ: www.cia.gov/library/publications/the-worldfactbook/index.html
 Международный валютный фонд, World Economic Outlook Database: www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2010/02/weodata/index.aspx
 Организация Объединенных Наций по промышленному развитию (ЮНИДО): www.unido.ru
 Организация экономического сотрудничества и развития: stats.oecd.org/Index.aspx?DatasetCode=LEVEL
 Паньков В. С. Глобализация экономики: сущность, реалии, виды на будущее: www.panor.ru/upload/iblock/57b/stat-2009-06.pdf
 Перспективы развития мировой экономики, Подъем, риск и перебалансирование, Международный валютный фонд, 2010: www.imf.org/external/russian/pubs/ft/weo/2010/02/pdf/textr.pdf
 Программа развития ООН (ПРООН), Human Development Report 2010: hdr.undp.org/en
 Фонд «Наследие»: www.heritage.org/Index/Ranking.aspx
 Центр экономических исследований при Швейцарском федеральном технологическом институте Цюриха: сайт. globalization.kof.ethz.ch/
 Maddison, Angus, Historical Statistics www.ggd.net/maddison/Historical_Statistics/vertical-file_02-2010.xls

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

<https://bank.gov.ua/> Офіційний сайт НБУ
www.ukrstat.gov.ua Офіційний сайт Державної служби статистики
<https://www.kmu.gov.ua/> Офіційний сайт КМУ
www.me.gov.ua Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі України

<https://minfin.com.ua> Офіційний сайт Міністерства фінансів України
<http://rada.gov.ua/> Офіційний сайт ВРУ
<http://www.nbu.gov.ua/portal/> - Наукова періодика України. Сторінка відкритого доступу Національної бібліотеки України ім. В Вернадського.